

Spis treści

Wstęp	7
1. Badania nad szkolnictwem wyższym przez pryzmat zmiany społecznej	11
1.1. Instytucja szkolnictwa wyższego w zmieniającym się społeczeństwie	12
1.2. Zarys pola badawczego i metody	16
1.2.1. Zakres czasowy – etap postindustrialny w społeczeństwach nordyckich	17
1.2.2. Zakres geograficzny – nordycka wspólnota kulturowo-cywilizacyjna	19
1.2.3. Zarys pola badawczego – szkolnictwo wyższe wobec zmiany społecznej	23
1.2.4. Metodologia realizacji projektu	28
1.2.5. Struktura pracy	33
1.3. Przegląd badań i wybranej literatury przedmiotu	36
2. Globalizacja, społeczeństwo postindustrialne i zmiana reguł gry w sektorze publicznym	51
2.1. Nowe definicje społeczeństwa, pracy i wiedzy w erze globalnej	52
2.1.1. Postfordyzm i postindustrializm jako metafory opisu zmiany społecznej	55
2.1.2. Społeczeństwa i rządy krajów nordyckich wobec globalizacji	59
2.2. Zmiany w podejściu państwa do zobowiązań wobec obywateli	73
2.2.1. Odnowa sektora publicznego w duchu neoliberalnym	73
2.2.2. Nordyckie państwo opiekuńcze wobec wyzwań społeczeństwa postindustrialnego	77
2.2.3. Sektor publiczny w krajach nordyckich – pomiędzy tradycyjną umową społeczną a nowym kontraktualizmem	82
2.3. Ewolucja usług w sektorze publicznym: od dobra wspólnego do dobra rynkowego	96

2.3.1. Szkolnictwo wyższe jako dobro publiczne w dyskursie urynkowienia	99
2.3.2. Nordycki model szkolnictwa wyższego jako dobra publicznego	109
3. System szkolnictwa wyższego wobec zmian zachodzących w społeczeństwach nordyckich	121
3.1. Priorytety rozwoju społecznego a polityka edukacyjna	121
3.2. Uczenie się przez całe życie a szkolnictwo wyższe w krajach nordyckich	133
3.2.1. Nordycka specyfika edukacji ustawicznej	135
3.2.2. Uwarunkowania i praktyka kształcenia ustawicznego na uniwersytetach	141
3.3. Szkolnictwo wyższe a rozwój regionalny	155
3.3.1. Strategiczna rola polityki regionalnej w nordyckich państwach opiekuńczych	156
3.3.2. Interwencjonizm przestrzenny a praktyka rozwoju uczelni regionalnych	170
3.3.3. Trzecia misja uczelni w kontekście rozwoju regionalnego	178
3.4. Interesariusze w nordyckim szkolnictwie wyższym	185
3.4.1. Perspektywa interesariuszy – teoria i praktyka w szkolnictwie wyższym	187
3.4.2. Interesariusze zewnętrzni w szkolnictwie wyższym krajów nordyckich	195
3.4.3. Interesariat w szkolnictwie wyższym – zwiększenie demokratycznej partycypacji czy neoliberalna kolonizacja edukacji?	209
3.5. Kształcenie i badania pod znakiem jakości	212
3.5.1. Dyskurs jakości w odniesieniu do szkolnictwa wyższego	213
3.5.2. Instytucjonalizacja działań projakościowych w szkolnictwie wyższym krajów nordyckich	218
4. Modele działania instytucji szkolnictwa wyższego w dobie postindustrialnej	233
4.1. Uniwersytet uczący się – czyli jak godzić przedsiębiorczość akademicką z usługową funkcją uczelni	234

4.1.1. Uniwersytet przedsiębiorczy jako ideał neoliberalnego porządku w szkolnictwie wyższym	236
4.1.2. Uniwersytet usługowy a ideał uniwersytetu jako instytucji dobra publicznego	239
4.1.3. Uniwersytet jako ucząca się organizacja – w kierunku optymalnego modelu instytucji akademickiej	243
4.2. Uniwersytet globalny – czyli o regionalności i umiędzynarodowieniu jako strategiach rozwojowych uczelni	248
4.2.1. Regionalna misja szkół wyższych	250
4.2.2. Umiędzynarodowienie jako czwarta misja uczelni w erze globalnej	255
4.2.3. Globalizacja jako synteza strategii regionalnej i umiędzynarodowienia	261
4.3. Uniwersytet elitarny na nowo – próba odpowiedzi na wyzwania globalizacji	282
4.3.1. Zapotrzebowanie na elitarność wśród studentów	285
4.3.2. Elitarne uniwersytety a rozwój gospodarczy kraju	292
4.3.3. Zwrot na elitarność w nordyckim szkolnictwie wyższym	296
5. Szkolnictwo wyższe na miarę swego czasu – doświadczenia z obszaru nordyckiego	307
5.1. Kryzys państwa narodowego i nowe funkcje szkolnictwa wyższego	309
5.2. Ideały von Humboldta w gorsecie finansowej i akademickiej wydajności	313
5.3. Nowe cele szkolnictwa wyższego i nowe sposoby zarządzania	320
Spis stosowanych skrótów i nazw	327
Bibliografia i źródła	329
Indeks osób	367
Spis tabel	369